

Arkeologi vid Slaka skola

Invid RAÄ-nr Slaka 71:2 (L2010:2594) m fl

Lambohov 2:20

Slaka socken

Linköpings kommun

Östergötlands län

Anders Olofsson

Arkeologi vid Slaka skola

Innehåll

Sammanfattning	2
Antikvarisk bakgrund.....	4
Områdesbeskrivning.....	5
Syfte och metod.....	5
Resultat	5
Preliminärt åtgärdsförslag	6
Referenser	6
Tekniska uppgifter	7
Bilaga 1. Schaktbeskrivningar	8
Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar	9
Bilaga 3. Fyndlista.....	11

Omslagsbild: Översikt över ytan. Foto mot SÖ, Anders Olofsson, ÖM.

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

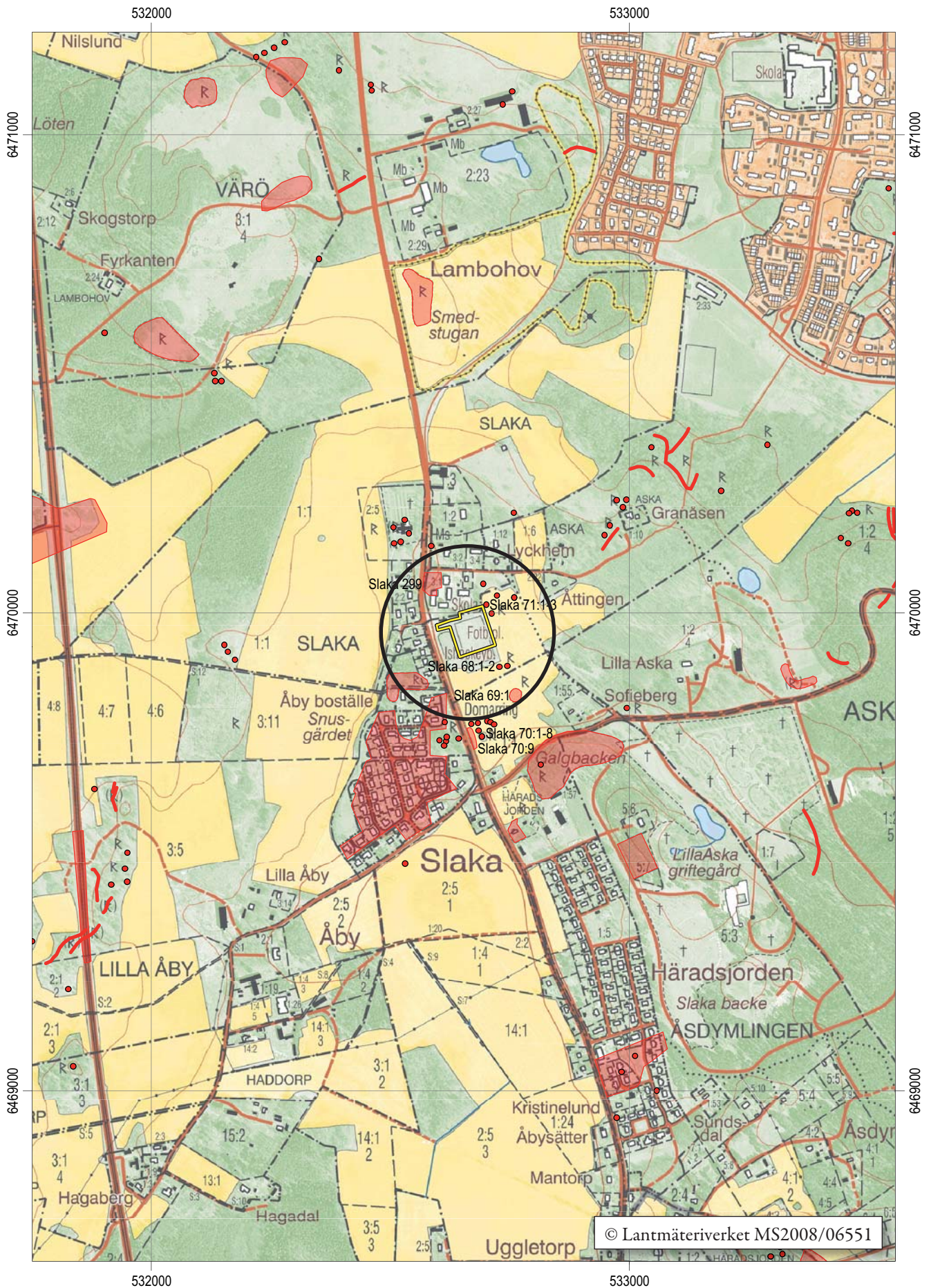
Sammanfattning

Östergötlands museum utförde i juli 2019 en arkeologisk utredning etapp 2 inom fastigheten Lambohov 2:20, Slaka socken, Linköpings kommun, Östergötlands län. Den arkeologiska utredningen etapp 2 föranleddes av schaktning för nybyggnation av skolbyggnad vid Slaka skola.

Utredningsområdet uppgick till ca 6 800 m². Totalt grävdes 27 schakt med en sammanlagd yta av ca 404 m². Vid den arkeologiska utredningen etapp 2 framkom fem anläggningar: en grop med sotig fyllning samt fyra mörk-/sotfärgningar. Dessutom påträffades en möjlig malstenslöpare.

Anders Olofsson
antikvarie

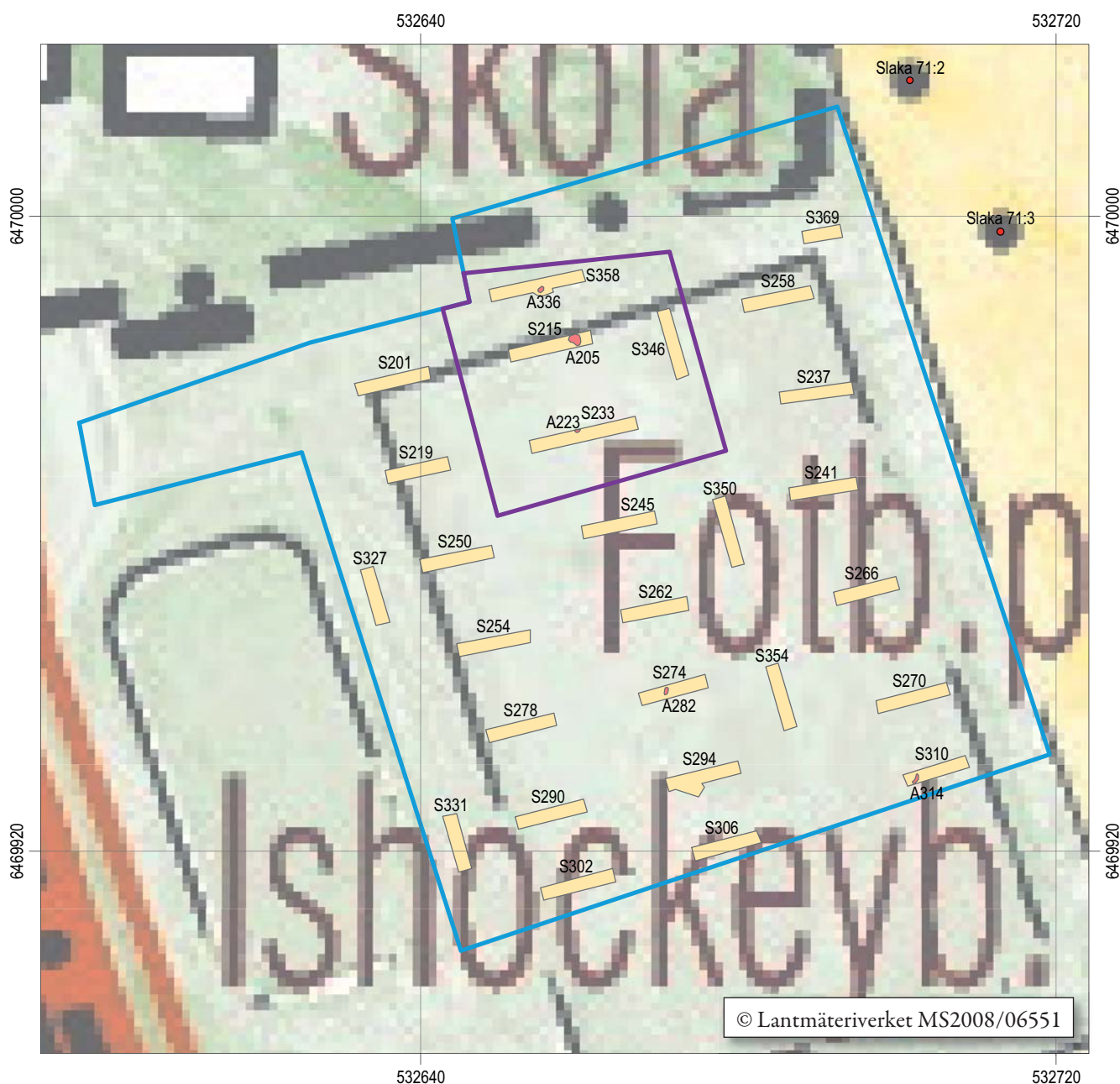

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Antikvarisk bakgrund

Linköpings kommun har arbetat med ny detaljplan för att bygga ut Slaka skola. Utbyggnationen planerades inom ett fornlämningstätt område och inom riksintresseområde för kulturmiljövården. I närområdet finns flera fornlämningar av typen ensamliggande gravar som troligen ingått i ett större gravfält men där majoriteten av gravöverbyggnaderna överodlats. Inom området finns sannolikt fornlämningar som idag inte är kända. Det aktuella området utgjordes av en grusplan, och det var troligt att det kunde finnas fornlämningar även i denna del av området, men det var osäkert om dessa fanns kvar eller hur mycket av dem som fanns kvar.

Länsstyrelsen beslutade att en arkeologisk utredning etapp 2 skulle utföras inom del av fastigheten Lambohov 2:20, Slaka socken, Linköpings kommun. Länsstyrelsen tilldelade Östergötlands museum att utföra den arkeologiska utredningen. Projektledare på Östergötlands museum har varit Anders Olofsson.

Figur 3. Utsnitt ur digitala Fastighetskartan. Utredningsområdet med schakt, anläggningar och föreslaget förundersökningsområde (lila). Skala 1:800.

Områdesbeskrivning

Slakaåsen är ett fornlämningsrikt område. De ovan mark synliga fornlämningarna utgörs framförallt av gravar och stensträngar, vilka i huvudsak dateras till bronsålder och äldre järnålder. En del av fornlämningarna kan också knytas till den yngre järnåldern. Ca 10-40 m öst och nordöst om utredningsområdet återfinns tre gravhögar, Slaka 71:1-3 (L2010:2593, 2594, 2011). Ungefär 50 m söder om utredningsområdet ligger en rest efter en domarring, Slaka 68:1 (L2010:2595) samt en rest av en gravhög, Slaka 68:2 (L2010:1987). Ytterligare ca 50 m söderut återfinns den välkända Slaka domarring, Slaka 69:1 (L2010:1988). Sydväst om domarringen återfinns ett flertal resta stenar, varav flera troligen ingått i skadade domarringar, Slaka 70:1-8 (L2010:1981, 2582, 1982, 2596, 2007, 2583, 2609, 2008). En del av ett gravfält med brandgravar, Slaka 70:9 (L2010:1993) har också undersökts.

Slaka sockencentrum är rikt även på lämningar från historisk tid. Här finns Slaka kyrka med medeltida torn av kalksten, prästgården vars nuvarande byggnad är från mitten av 1800-talet samt platsen för Hanekinds häradstingsplats. Här har också funnits två avrättningsplatser. Området utgjorde dessutom en tidig skolmiljö. Trakten har sannolikt sedan länge fungerat som en viktig mötesplats och kommunikationsmiljö med ett historiskt vägnät där tre färdvägar söderifrån strålat samman vid kyrkplatsen under historisk tid. Området nordöst om aktuellt område utgjorde en del av den sk Slaka backe och var bebyggt redan på 1500-talet (se Svarvar & Löfgren Ek 2018).

Norr och nordväst om aktuellt utredningsområde, inne på skolgården till Slaka skola, utfördes åren 1997 och 1998 två förundersökningar. Härvid framkom skadade gravgömmor med brända ben (RAÄ-nr 299). År 2007 påträffades vid ytterligare en förundersökning mörkfärgningar och kulturlager i anslutning till det nu aktuella områdets nordöstra del. Dessa kom dock inte att undersökas vidare då det berörda området vid tillfället inte var aktuellt för exploatering (Lindberg 2008). I samband med anläggandet av ny bussvändplats, ny infart till hockeyrinken m m utfördes 2010 antikvarisk kontroll och arkeologisk utredning av ytor i anslutning till det nu aktuella områdets nordvästra hörn. Inget av arkeologiskt intresse påträffades vid dessa åtgärder (Räf 2010).

Syfte och metod

Länsstyrelsen bedömde att en arkeologisk utredning skulle utföras. Utredningen skulle fastställa om fornlämningar fanns och ge Länsstyrelsen beslutsunderlag inför fortsatta åtgärder. Resultatet skulle kunna användas som planeringsunderlag av Linköpings kommun.

Utredningen genomfördes som en sökschaktsgrävning med maskin. Vid utredningen användes en skopbredd om 1,6 m.

Dokumentationen har skett med hjälp av skriftlig beskrivning, inmätning med RTK-GPS samt digitala fotografier. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum. Fyndmaterialet förvaras likaså på Östergötlands museum i väntan på fyndfördelning.

Resultat

Utredningsområdet uppgick till ca 6 800 m². Totalt grävdes 27 schakt med en sammanlagd yta av ca 404 m². Den nordöstra delen av utredningsområdet avsågs ej i den utsträckning som ursprungligen var tänkt, dels p g a att den allra nordligaste delen ej berörs av aktuell exploatering, dels p g a elkablar och träd i området intill och norr om S358 och S369. Den flik av ytan i nordvästra hörnet som sträckte sig mot VSV utreddes inte heller då denna del av ytan redan undersökts i samband med arkeologisk utredning 2010 (Räf 2010). Utredningsytan förlängdes mot SSÖ med ca 9 m gentemot utredningsytan i förfrågningsunderlaget. Detta i enlighet med kommunens plankarta.

Vid den arkeologiska utredningen etapp 2 framkom fem anläggningar: en grop med sotig fyllning samt fyra mörk-/sotfärgningar (se Bilaga 2).

Preliminärt åtgärdsförslag

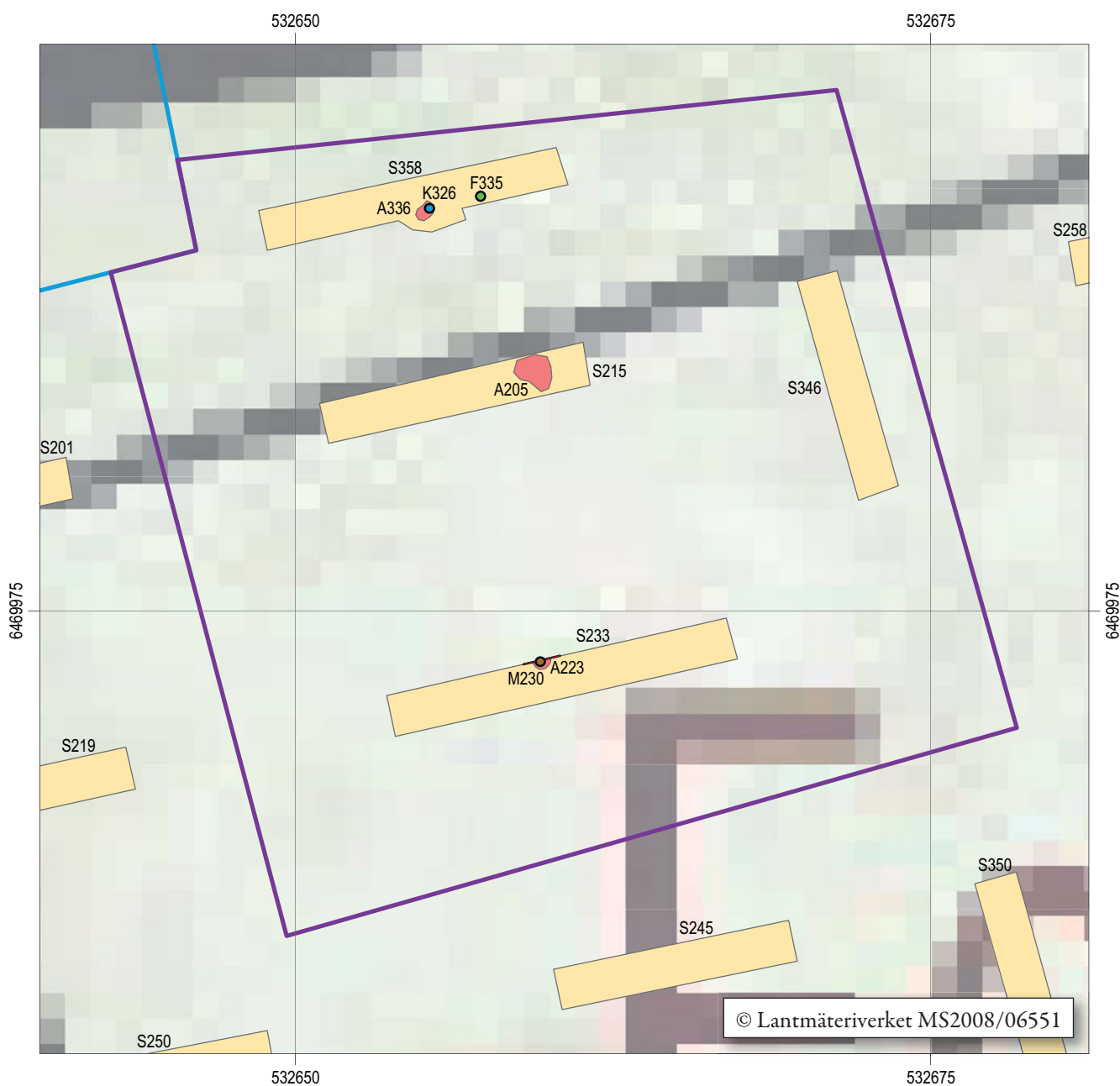
Östergötlands museum föreslår att en mindre förundersökning genomförs i områdets norra, centrala delar. Det föreslagna förundersökningsområdet på ca 830 m² innefattar anläggningarna A205, A223 och A336 (figur 4).

Referenser

Lindberg, R. 2008. *Slaka skola, Samlingsrapport. RAÄ 299, Slaka socken, Linköpings kommun, Östergötlands län*. Arkeologiska undersökningar. Östergötlands länsmuseum. Rapport 2008:113.

Räf, E. 2010. *Ombyggnader vid Slaka skola. Slaka skola, Slaka socken, Linköpings kommun, Östergötlands län*. Arkeologisk kontroll och arkeologisk utredning. Östergötlands länsmuseum. Rapport 2010:79.

Svarvar, K & Löfgren Ek, A. 2018. *Slaka skola. RAÄ-nr 68:1-2 och 71:1-3 samt L2018:38 och L2018:39. Slaka 3:1 och Lambobov 2:20. Slaka socken, Linköpings kommun, Östergötlands län*. Arkeologisk utredning, etapp 1. Östergötlands museum. Rapport 2018:19.

Figur 4. Utsnitt ur digitala Fastighetskartan. Det för förundersökning föreslagna området (lila) med schakt, anläggningar, fynd och prover. Skala 1:250.

Tekniska uppgifter

Fastighet	Lambohov 2:20
Socken/stad	Slaka
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	Invid RAÄ-nr Slaka 71:2 (L2010:2594) m fl
Digitala fastighetskartans blad	64F 6d NV, 64F 7d SV
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH2000
Mätteknik	RTK
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 2
Länsstyrelsens dnr	431-3623-2019
Länsstyrelsens handläggare	Magnus Reuterdahl
ÖM dnr	0125/19
ÖM projektnr	001211
ÖM Intrasisnr	-
Beställare	Linköpings kommun
Kostnadsansvarig	Linköpings kommun
Projektledare	Anders Olofsson
Biträdande projektledare	-
Personal	Johan Levin
Fältarbetstid	2019-07-02--03
Totalt undersöktes	ca 404 m ²
Fynd	C4744, en möjlig malstenslöpore (F335)
Foto	Digitala
Analyser	-
Grafik	Anders Olofsson
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentations- och fyndmaterial förvaras på Östergötlands museum.

Ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273 Rapport 2019:58 © Östergötlands museum

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar

Schakt	Längd, m	Bredd, m	Djup, m	Fyllning	Undergrund	Övrigt
201	8	1,6	0,4-0,6	Matjord, även påförd tunn lins med gråvit sand	Ljusbrun sand	Kraftkabel påträffades, ej utsatt. Upptäcktes i tid, inga skador.
215	11	1,6	0,35	Matjord	Rödbrun grovsand/grus	A205. Måttligt med moränsten
219	8	1,6	0,4	Matjord	Rödbrun och gul sand	Måttligt med moränsten
233	14	1,6	0,3-0,4	Matjord	Brun sand/grus	A223
237	9	1,6	0,35	Matjord	Brun sand	Måttligt med moränsten
241	9	1,6	0,3-0,45	Matjord	Brun sand	Måttligt med moränsten
245	9	1,6	0,35	Matjord	Brun sand	Måttligt med moränsten
250	9	1,6	0,4	Matjord	Brun sand/grus	Rikligt med morän
254	9	1,6	0,4	Matjord	Moränsten	
258	9	1,6	0,5	Matjord	Brun sand/grus	Rikligt med moränsten
262	9	1,6	0,3-0,4	Matjord	Brun sand	Enstaka moränsten
266	8	1,6	0,35	Matjord	Brun sand	Inget av arkeologiskt intresse
270	9	1,6	0,25-0,45	Matjord	Brun sand	Inget av arkeologiskt intresse
274	9	1,6	0,35	Matjord	Brun sand	A282
278	9	1,6	0,4	Matjord	Brun sand	Måttligt med moränsten
290	9	1,6	0,3	Matjord	Rödbrun sand	Inget av arkeologiskt intresse
294	9	3,2	0,3	Matjord	Rödbrun sand	Morängrus i fyllning och undergrund. Odlingsspår? i form av avlånga mörkfärgningar. Enstaka kol. Otydliga, osäkra som fornlämningar.
302	9	1,6	0,35-0,4	Matjord	Rödbrun sand/grus	Morängrus
306	9	1,6	0,25	Matjord	Brun sand	Sotfläck i V delen, möjligen odlings-spår. Relativt ytligt, 0,15 m. Osäker som fornlämning
310	8	1,6	0,35	Matjord	Brun sand	A314
327	7	1,6	0,9	Matjord i Ö delen, påförd sand i V delen.	Rödbrun sand	Rikligt med morän
331	7	1,6	1	Påförd sand	Rödbrun sand	Inget av arkeologiskt intresse
346	9	1,6	0,4	Matjord	Brun sand	Måttligt med morän
350	9	1,6	0,35	Matjord	Brun sand	Inget av arkeologiskt intresse
354	8	1,6	0,3	Matjord	Brun sand	Måttligt med morängrus
358	12	2,25	0,3-0,6	Matjord	Brun sand	A336. Måttligt med moränsten
369	5	1,6	0,35	Matjord	Brun sand	Rikligt med morän

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar

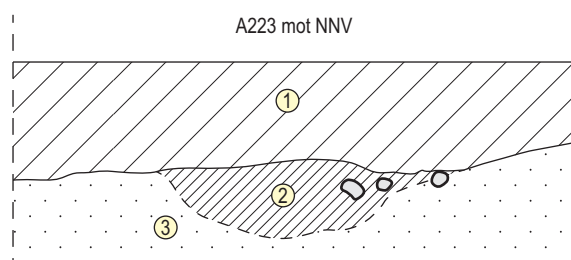
A205

Område med mörk-/sotfärgningar. Ett 1,65 x 1,20 m (NV-SÖ) stort område med sotfläckar och enstaka kolbitar. Även enstaka bitar bränd lera förekom. Anläggningen framkom på 0,35 m djup.

A223

Grop, troligen rundad form (okänd utbredning, fortsätter in i schaktväggen mot NNV). Framkom på 0,25 m djup. Diam i profilen ca 0,7 m. Anläggningen profilgrävdes. Sannolikt undersökt till ca 50%. Fyllningen sotig, dock inga synliga kolbitar. Enstaka skörbrända stenar, 0,03 - 0,10 m stora. Enstaka tegel i anläggningens yta. Makroprov PM230 togs i den utgrävda södra delen.

- 1 Matjord. Grå, sandig jord.
- 2 Fyllning. Rikligt med sot.
- 3 Undergrund. Brun sand.

A282

Sotfärgning, 1,00 x 0,45 m (NNÖ-SSV). Framkom på 0,25 m. Inga kolbitar synliga, endast sot. Inga stenar.

A314

Mörkfärgning, 1,3 x 0,4 m (NNÖ-SSV), osäker anläggning. Enstaka kol. Dokumenterad i nivå 0,35 m från markytan.

A336

Mörkfärgning med kol/sot, 0,80 x 0,55 m (NÖ-SV). Kolprov PK326 togs i ytan efter grovrensning. Anläggningen profilgrävdes därefter. Ritades ej, ingen struktur eller lagerbildning. Stenar förekommer, men dessa förefaller vara naturliga moränstenar som finns spridda i hela schaktet. Tolkas som en sot-/kolfläck, möjligen (men högst osäkert) härdrest. Ca 2 m ÖNÖ om anläggningen påträffades en möjlig malstenslöpare (F335).

Bilaga 3. Fyndlista

Fnr	Sakord	Material	Antal	Vikt (g)	Anl.	Anmärkning
F335	Malstenslöpare?	Bergart	1	599	Intill A336	

Östergötlands museum utförde i juli 2019 en arkeologisk utredning etapp 2 inom fastigheten Lambohov 2:20, Slaka socken, Linköpings kommun, Östergötlands län. Den arkeologiska utredningen etapp 2 föranleddes av schaktning för nybyggnation av skolbyggnad vid Slaka skola. Utredningsområdet uppgick till ca 6 800 m². Totalt grävdes 27 schakt med en total yta av ca 404 m².

Vid den arkeologiska utredningen etapp 2 framkom fem anläggningar: en grop med sotig fyllning samt fyra mörk-/sotfärgningar. Dessutom påträffades en möjlig malstenslöpare.

ISSN 1403-9273

Rapport 2019:58